

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2026-06-12 Nr. NV-1606

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-26-420(3) TAIS-26-2808(4)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KOOPERATINIŲ BENDROVIŲ (KOOPERATYVŲ) ĮSTATYMO NR. I-164 PIRMOJO SKIRSNIO, 8, 10, 16, 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 8¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne	Žemės ūkio ministerija	<i>Pasirenkama</i> ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2026-06-09	<i>Pasirenkama</i> ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymo projektas grindžiamas siekiu pertvarkyti žemės ūkio kooperatinių bendrovių žymos registravimo ir priežiūros sistemą, kartu stiprinti žemės ūkio kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) veiklos patrauklumą ir kooperacijos plėtrą, mažinant administracinę naštą ir šalinant praktikoje kylančius teisinio aiškumo trūkumus. Įstatymo projekto tikslai: 1) sumažinti administracinę naštą kooperatyvams, kurie užsiima žemės ūkio veikla; 2) sustiprinti kooperatyvų narių galimybes lanksčiau ir aiškiau spręsti kooperatyvų veiklos organizavimo ir valdymo klausimus. Siūlymus tobulinti įstatymo nuostatas yra išreiškę Lietuvos žemės ūkio kooperatyvų asociacija „Kooperacijos kelias“, Lietuvos žemės ūkio kooperatyvų asociacija ir kiti žemdirbiams atstovaujantys subjektai.

Sprendžiamos problemos, susijusios su dabartinio žemės ūkio kooperatinės bendrovės žymos registravimo ir priežiūros modelio sudėtingumu ir perteklinėmis procedūromis (tai sukuria neproporcingą administracinę naštą kooperatyvams ir institucijoms, pvz., dėl besidubliuojančios su valstybės registrų informacinėse sistemose esančia informacijos teikimo prievolės, bei neužtikrina aiškaus žymos tęstinumo), todėl siekama atsisakyti terminuoto pripažinimo pažymėjimo su periodiniu (kas 2 metus) jo atnaujinimu ir pereiti prie žymos įregistravimo Juridinių asmenų registro (JAR) informacinėje sistemoje. Taip pat siekiama reglamentuoti pasyviojo nario statusą, patikslinti valdybos ir stebėtojų tarybos rinkimų rezultatų nustatymo taisyklę, tobulinti atsiskaitymo su pasitraukusiais nariais tvarką ir tikslinti valdybos sprendimų priėmimo sąlygas tais atvejais, kai valdyba sudaryta iš 3 narių, siekiant užtikrinti kolegialų sprendimų priėmimą ir mažinti teisinių ginčų kilimo tikimybę.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Įstatymo projektu siūloma:

- Pakeisti žemės ūkio kooperatinių bendrovių žymos registravimo ir priežiūros modelį, atsisakant terminuoto pripažinimo pažymėjimo ir periodinio, kas 2 metus atliekamo jo atnaujinimo, ir pereinant prie aiškos, viešai matomos ir teisiškai apibrėžtos žymos, kad kooperatinė bendrovė yra žemės ūkio kooperatinė bendrovė, registravimo *JAR informacinėje sistemoje* kaip oficialaus, viešai matomo ir lengvai patikrinamo teisinio fakto, kartu supaprastinant vertinimo ir priežiūros procedūras, jas kuo labiau grindžiant valstybės registrų ir informacinių sistemų duomenimis.
- Supaprastinti žemės ūkio kooperatinei bendrovei taikomus reikalavimus. Vietoj šiuo metu taikomo modelio, kai kooperatinė bendrovė turi atitikti bendruosius reikalavimus ir papildomai pasirinktinai atitikti bent vieną iš 4 *pripažinimo* kriterijų, siūloma nustatyti aiškią 3 privalomų reikalavimų sistemą. Žemės ūkio kooperatinės bendrovės statusas būtų siejamas su tuo, kad ne mažiau kaip 90 proc. jos narių būtų fiziniai ir juridiniai asmenys, vykdantys žemės ūkio veiklą; iš narių supirktų žemės ūkio produktų, kuriuos pats narys pagamino ir (ar) perdirbo, vertė būtų didesnė kaip 50 proc. visų kooperatinės bendrovės supirktų žemės ūkio produktų, įskaitant perdirbtus žemės ūkio produktus, vertės arba kooperatinės bendrovės nariams suteiktų paslaugų vertė būtų didesnė kaip 50 proc. visų kooperatinės bendrovės suteiktų paslaugų vertės; neturėjimu mokestinės nepriemokos valstybės biudžetui, savivaldybių biudžetams ar fondams, į kuriuos mokamus mokesčius administruoja VMI, ir skolų VSDF biudžetui, viršijančių 500 eurų, išskyrus teisės aktuose nustatytus atidėjimo ar ginčo atvejus.
- Įtvirtinti pasyviojo kooperatinės bendrovės nario statusą, nustatant jo suteikimo sąlygas ir taikymo ribas. Numatoma, kad šis statusas galėtų būti suteikiamas tik nariui, kuris ne trumpiau kaip 3 metus iki šio statuso suteikimo dienos vykdė žemės ūkio veiklą, kooperatinės bendrovės nariu buvo ne trumpiau kaip 3 metus iki šio statuso suteikimo dienos ir dėl objektyvių priežasčių nebevykdė apyvartos su kooperatine bendrove, o pasyvieji kooperatinės bendrovės nariai negalėtų sudaryti daugiau kaip 10 proc. visų kooperatinės bendrovės narių skaičiaus. Kartu būtų nustatyta, kad pasyvieji kooperatinės bendrovės nariai nebūtų įskaičiuojami į 90 proc.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

narių, vykdančių žemės ūkio veiklą, skaičių, tačiau jų kartu su nariais, nevykdančiais žemės ūkio veiklos, turimi balsai negalėtų viršyti 20 proc. visų kooperatinės bendrovės narių susirinkime turimų balsų.

- Patikslinti valdybos pirmininko, valdybos ir stebėtojų tarybos narių rinkimų tvarką, nustatant, kad išrinktais laikomi daugiausia balsų surinkę kandidatai. Taip pat aiškiau reglamentuoti balsavimo rezultatų nustatymą tais atvejais, kai keli kandidatai surenka vienodą balsų skaičių ir dėl to negalima nustatyti visų išrinktų kandidatų.
- Patobulinti atsiskaitymo su pasitraukusiais nariais tvarką, aiškiau apibrėžiant atsiskaitymo apimtį ir terminus bei numatant proporcingesnę kooperatinės bendrovės nariui priskiriamos pelno dalies išmokėjimą tais atvejais, kai narys iš kooperatinės bendrovės pasitraukia finansinių metų eigoje.
- Patikslinti valdybos sprendimų priėmimo tvarką, nustatant, kad tais atvejais, kai valdyba sudaryta iš 3 narių, sprendimai būtų priimami tik posėdyje dalyvaujant visiems valdybos nariams. Taip siekiama sustiprinti kolegialų valdybos veikimą ir sumažinti riziką, kad sprendimai būtų priimami vieno asmens lemiamu balsu.

Numatoma, kad priimtas įstatymas padidintų teisinį aiškumą ir skaidrumą, nes žemės ūkio kooperatinės bendrovės žyma bus aiškiai identifikuojama ir viešai matoma JAR informacinėje sistemoje. Tikimasi, kad tai prisidės siekiant stabilesnio ir nuoseklesnio kooperatyvų valdymo, mažesnės procedūrinių neaiškumų ir teisinių ginčų kilimo tikimybės, aiškesnio narystės santykių reguliavimo. Siūloma įstatymo įsigaliojimo data – **2028 m. liepos 1 d.**

PAPILDOMŲ LĖŠŲ POREIKIS ☒Taip ☐Ne

Įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti planuojamas bendras preliminarus valstybės biudžeto lėšų poreikis **90 642,50 Eur su PVM** – JAR informacinės sistemos pakeitimams ir susijusių informacinių sistemų pritaikymui. Numatoma, kad Įstatymo projektui įgyvendinti reikalingas finansavimas bus užtikrinamas iš ŽŪM skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

ADMINISTRACINĖ NAŠTA (PRISITAIKYMO IŠLAIDOS) ☐ Taip ☒ Ne	GYVENTOJAMS	☐ Taip ☒ Ne
	ŪKIO SUBJEKTAMS	☐ Taip ☒ Ne
	VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJOMS IR ĮSTAIGOMS	☐ Taip ☒ Ne

Numatoma, kad įstatymo įgyvendinimas mažins administracinę naštą, nes atsisakoma periodinio pripažinimo pažymėjimų atnaujinimo procedūrų, o žemės ūkio kooperatinės bendrovės žymos suteikimas ir kontrolė bus labiau grindžiami valstybės registrų ir informacinių sistemų duomenimis. Dėl to kooperatinėms bendrovėms rečiau reikės rinkti ir teikti dokumentus, o institucijoms mažės procedūrinių veiksmų apimtis, todėl žymos „žemės ūkio kooperatinė bendrovė“ patikrinimas ir taikymas taps paprastesnis ir operatyvesnis. Skaičiuojama, kad siūlomi reguliavimo pakeitimai ūkio subjektams lemtų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų sumažėjimo pokytį (vertintiną apie 2601,21 Eur).

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS IR PROJEKTO DERINIMAS

☒TM ☒FM ☒AM ☒EIM ☐EM ☐KAM ☐KM ☐SADM ☐SAM ☐SM ☐ŠMSM ☐URM ☒VRM ☐ŽŪM ☐LSA
☒Verslo asociacijos ☐Profesinės asociacijos ☐Nevyriausybinių organizacijų ☒Kita (Žemės ūkio agentūra, VĮ Registrų centras, Žemės ūkio rūmai, Lietuvos žemės ūkio kooperatyvų asociacija „Kooperacijos kelias“ (toliau – LŽŪKA), Lietuvos žemės ūkio kooperatyvų asociacija)

Įstatymo projektas buvo apsvarstytas žemės ūkio ministro įsakymu sudarytoje Kooperacijos darbo grupėje (2026-03-05 posėdyje įstatymo projekto nuostatomis pritarta balsų dauguma (pateiktas protokolas).

2026-04-08 ŽŪM organizuotas pasitarimas su TM, EIM, AM, VĮ Registrų centro, ŽŪA, ŽŪR, LŽŪKA pateiktoms pastaboms ir pasiūlymams aptarti (pateiktas protokolas). 2026-05-13 papildomai derinta darbo tvarka su LŽŪKA.

Atsižvelgta į TM, VRM, Žemės ūkio agentūros, VĮ Registrų centro, Žemės ūkio rūmų pateiktas pastabas.

Pakartotinai pateiktas įstatymo projektas su lydimaisiais dokumentais, kurie patikslinti pagal LRVK Teisės ir Ekonomikos politikos grupių pastabas. EIM, LŽŪKA pastabos aptartos 2026-06-09 Tarpinstituciniame pasitarime.

Vadovaujantis Tarpinstituciniame pasitarime priimtais sprendimais pakartotinai pateiktas įstatymo projektas, kuris patikslintas (suderintas darbo tvarka) pagal LRVK Teisės grupės antrinėje išvadoje pateiktas pastabas. Atsižvelgiant į TM ir FM išreikštas pastabas ir suderinus darbo tvarką, įstatymo projekto lydimieji dokumentai papildyti nurodant, kad įstatymo projektui įgyvendinti reikalingas finansavimas būtų užtikrintas iš ŽŪM skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

PASIŪLYMAI IR KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlome patikslintą įstatymo projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje), prieš tai aptarus tarpinstituciniame pasitarime (III dalyje).

PAŽYMĄ PARENGĖ	Vaidas Talačka
	Ekonomikos politikos grupė, vyresnysis patarėjas